

Seuramme museoauto Kongressibussi Trafora Finnliner

Juhani Kairasmaa ja Vesa Vesma

Kuva: Hannu Laitinen

Turun kaupungin hallituksen erikoiskäyttöön valmistunut Trafora Finnliner oli yksi täydellisimmän varustettujen kongressibusseja maassamme.

Turun kaupungilla omia edustusbusseja on kaiken kaikkiaan ollut viisi. Ensimmäinen oli vuonna 1938 Autokorin rakentama Volvo. Tästä autosta luovuttiin 1950-luvun alussa ja sen tilalle hankittiin Nummelan korittama bensa-Sisu vuosimallia 1955. Kymmenen vuotta myöhemmin Autokorilta tilattiin hieno Mercedes-Benz.

1980-luvun alkupuolella suunniteltiin uuden auton tilaamista sillä edellytyksellä, että varustetasoa kohennettaisiin mm. wc-tilalla. Tarjouksista voiton vei Paraisilla toimiva autokoritehdas Oy Trafora Ab. Sen tehtävänä oli rakentaa Volvon alustalle näyttävä menopeli kaikilla herkuilla. Virallinen luovutus tapahtui rekisteröintipäivänä Traforan autokoritehtaalla Paraisilla helmikuun 28. päivänä 1984. Hinta kaikkine lisukkeineen oli 765 000 markkaa.

Ei ollut poikkeuksellista, että suurilla kaupungeilla oli oma edustusbussinsa. Eräät maalauttivat autoihinsa kaupunkinsa mai-

semakuvia, kun taas Turku tyytyi vaatimattomiin vaakunamerkeihin. Värit Traforassa olivat samat mitä vuoden 1938 Volvossa tumman sininen ja harmaa keltaisella rajauksella. Vuosikymmenen jälkipuoliskolla kaupungin hallitus tilasi vielä toisen bussin pieniä ryhmiä ajatellen, 13-paikkaisen pikkubussi Mersun.

Traforalla riitti kiitettävästi palvelutehtäviä, kertakaan se ei ole ollut kolarissa. Turun kaupungin hallituksen lisäksi bussia ovat käyttäneet erilaisiin matkoihin myös kaupungin muut hallintoryhmät. Edustusmatkat ovat suuntautuneet kotimaan lisäksi myös ulkomaille, pääsääntöisesti Turun ystävyyskaupunkeihin kuten Neuvostoliiton Leningrad, Ruotsin Göteborg, Tanskan Århus, Itä-Saksan Rostock ja Länsi-Saksan Köln. Tarrat linja-auton sivuissa kertovat vierailukohteista. Useana vuonna peräkkäin Trafora on käynyt osana hyväntekeväisyys toimintaa Leningradin lasten joulujuhlissa. Viimeisen virallisen matkansa bussi teki helmikuussa 2006.

2000-luvulle siirryttäessä kaupunginvaltuustossa pohdittiin uuden edustusbussin hankintaa. Päänsärkyä riitti auton hinnasta ja siitä, josko vaihtoehdoisesti bussi

vuokrataan paikallisilta liikennöitsijöiltä? Ajat olivat muuttuneet eikä oman bussin ylläpitäminen ollut kovinkaan tarkoituksenmukaista ja lisäksi valtuustossa ilmeni paheksuntaa käyttää kaupungin verovaroja kalliinpuoleiseen hankkeeseen. Päätettiin luopua ostoaikeista ja tehdä sopimus valitun liikennöitsijän kanssa luxusbussin vuokraamisesta kaupungin edustusmatkoja varten.

Jäljellä olevista kahdesta edustusautosta Turun kaupungin kanslia myi pikkubussi Mercedesen vuonna 2004. Traforasta kuitenkin ei heti luovuttu ja teknisesti vielä hyväkuntoinen siisti bussi sai jäädä eräänlaiseksi kakkosautoksi kaupungin henkilöstöryhmien ja eläkeläisten kuljettamiseen. Näin jatkui kunnes vuonna 2006 ”kalkkiviivat” hämmöttivät vanhalle linjurille. Traforassa ilmeni korjaamisen tarpeita. Kun siihen tarvittavat roposit pysyivät viisusti kaupungin voudin lukitussa rahakirstussa, joten päätettiin lopullisesti luopua koko autosta.

Sen seuraamuksena paikallisilla linja-autoharrastajilla riitti huolenaihetta. Esimäkiä oli antanut jonkin aikaa kaupungin oma Liikennelaitos, joka oli myynyt osan ”keltaisista vaaroistaan” välittäjän kautta Venäjälle. Pahemmassa

tapauksessa Traforan kohtalona saattaisi olla tulevaisuus kolhoositalan asuntoautona tai varistorakennuksena. Tällainen tulevaisuuden näkymä 80-luvun hienolle edustusbussille oli tuomassa lisäpotkua sen säilyttämiselle. Autohan oli tavallaan kuin ”sisään ajettu”, mittarilukemat alle puolessa miljoonassa, kun yleensä tämännäköisillä ne ovat miljoona kilometriä. Ei siinä kauankaan toimitettomana vitkasteltu, kun asia otettiin käsiteltäväksi SLHS:n Varsinais-Suomen osastossa puheenjohtajan Jari Kurkisen johdolla. Hän lupasi ottaa yhteyttä Turun kaupungin hallitukseen ja tiedustella mahdollisuutta lahjoituksena saada Trafora SLHS:lle museoauton ominaisuudessa. Ikänsä puolesta ei tällaisella autolla ollut enää suurta rahallista arvoa, mutta kultuurihistoriallista arvoa kylläkin.

Kuten tunnettua, Turussa päätösten tekemiset junnasivat välillä paikoillaan. Kesällä 2006 lahjoitusasiat muhinoitessa vielä valtuustossa, kaupunki oli kuitenkin hengessä mukana ja antoi seuralle luvan käyttää bussia mahdollisiin retkijoihinsa. Seuraavan vuoden kesäkuussa Turun kaupungilta saatu positiivinen ilmoitus bus-silahjoituksesta museoimistar-

koituksella oli kiva uutinen. Sen myötä SLHS päätti viedä uuden museoautonsa näytteille Linja-autoliiton päville Mobiliaan. Traforan omisti edelleen Turun kaupunki ja tässä tapauksessa bussin tankkaukset ja sitä ajamaan palkattu kuljettaja menivät kaupungin piikkiin. Matkalle lähteneet seuran jäsenet saivat nautiskella auton pehmeää kulkua ja Volvon hiljaista moottorin hurinaa. Lokakuussa kaupungin kanssa sovittiin jotta bussia saataisiin säilyttää sen nykyisessä tallissa entisen raitiovaunuhallin kiinteistössä. Mitään vuokranmaksua tiloista ei tulla vaatimaan, joskin Turun kaupungilla tarvittaessa olisi lupaa käyttää autoa tilapäisiin ajoihinsa maksaen polttoainekulut. Tämä oli loppujen lopuksi mitätön muodollisuus, sillä bussia lainattiin korkeintaan jouluna kaupungin matkailutoimiston Turku Touringin henkilökunnan kuljetukseen.

Trafora katsastettiin kaupungin toimesta ja virallinen luovutus tapahtui lokakuun 15 päivänä 2007. Tarkastuksen yhteydessä annettiin huomautus bussin tukirakenteiden ruosteisuudesta ja suositeltiin korjaamista. Tämän homman olisi bussin uuden isännän SLHS:n hoidettava ja kokouksessa tiedusteltiin

Turun kaupungin hallituksen erikoiskäyttöön joulukuussa 1983 valmistunut Volvo B10M korinaan Trafora Finnliner (Tr 4), rekisteri TUP-233.

Valmistenumero
YV3B10M6000007065.

Pituus: 12 m
Leveys: 2,5 m
Akseliväli: 6 m
Moottori: Volvo THD100ED
Vaihteisto: Käsivalintainen ZF

Matkustajapaikkoja 35 (säädettävät selkänojat) + oppaan penkki
Neuvottelunurkkaus 9 henkilölle, kolme pöytää, TV- ja videojärjestelmä kahdella näyttölaitteella, NMT-matkapuhelin, kaksi jääkaappia, juoma-automaatti, ilmastointi, WC/pesutilat, korkealuokkainen plyyssiverhoilu.

ABS-jarrut asennettiin maaliskuussa 1994.

Trafora tallinsa edessä. Rakennus on Turun entinen raitiovaunuhalli, joka on rakennettu 1908. Kuva: Juhani Kairasmaa

alustavasti osaston jäseniltä halukkuutta talkoohenkiseen korjaustyöhön. Mitään erityistä entisöintiä linja-auto ei kaivannut, mutta ajaa sillä pitää silloin tällöin. Turkulainen liikenneyritys Lehtisen Linja Oy tarjosi ajanmukaiset korjaustilat, teknistä asiantuntemusta sekä Matka-Autot Oy tykötarpeita profiiliputkista alkaen. Korjausryhmä aloitti puurtamisen lokakuun 27 päivänä 2007. Suureksi onnekseen korjaajat säästyivät helmapeltien vaihtamiselta. Sen sijaan auton alustan puhkiruostuneet tukiraudat poistettiin ja tilalle hitsattiin uudet ruosteensuojatut palkit, mikä olikin työvaiheista kaikkein tärkein. Hommat saatiin päätökseen marraskuun lopulla.

Varsinais-Suomen osastolla oli nyt matkailuauto kesäisiin retkiinsä. Pisimmät matkat ovat ulottuneet Pohjois-Karjalaan. Luotettavasti Trafora on palvelut yhdistyksemme jäseniä vaikka joskus pikkuprobleemia sekä korjaushuoltoa on ollut.

Lähteet:

Otteita käsikirjoituksesta ”Trafora Finnliner odottaa innokkaita retkeilijöitämme” (Hetku nro 1/2008).

Henkilöhaastattelu: Traforaa seitsemän vuotta työkseen ajanut Veikko Metsämäki.

Rekisteröintitodistus.

Traforan värit ovat samat kuin kaupungin vuoden 1938 Volvossa eli tumman sininen ja harmaa keltaisella rajauksella.

Trafora on kongressibussi kaikilla aikansa varusteilla.

